

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 10,- per jaar. Abonnementenprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon trakt korting.

MEDITATIE

Anna's belijdenis

.... en deze, te dierzelfder ure
daarbij komende, heeft insgelijks
de Heere beleden....

Lucas 2 : 38

Het Kind van Bethlehem is geboren. Zelf spreekt het nog niet, God spreekt wel door deze Gave voor een verloren zondaarsvolk. De Heere laat ook van Hem spreken. We horen in dit hoofdstuk telkens stemmen, die sprekende gemaakt zijn vanwege het heil, dat de hemel geopenbaard heeft in de zending van Gods eniggeboren Zoon. Eerst is er de stem van de Engelen, die verkondigen in en boven Efratha's velden. Dan is er de stem van de herders, die het Kind hebben gezien met een oog des geloofs en het alom bekendmaken. Aan het eind komen twee andere stemmen, van Simeon en van Anna. Simeon looft God met het Kind in de armen en Anna mag de Heere belijden.

We zijn wel eens geneigd om aan deze belijdenis van Anna voorbij te gaan. Over het algemeen wordt er meer op de andere stemmen gelet dan op die van haar. En toch wat ligt er een onderwijs in verborgen. Het gaat er voor ons allen persoonlijk om, dat we tot de belijdenis van Hem komen, Die ons in deze dagen gepredikt is. Opdat ook onze stem door een waar geloof toegevoegd zal worden aan hen, die in de gave Gods het leven hebben leren zoeken en vinden.

Sprekend is de weg, waarlangs de Heere haar gebracht heeft tot deze belijdenis. Zij ontmoet het van God gegeven Kind niet in de stal, maar in de tempel te Jeruzalem. Daar wordt Hij gebracht door Jozef en Maria veertig dagen na de geboorte. Zij brengen voor Hem het reinigungs-offer naar de Wet van Mozes. Wat een diepe vernedering was dat voor Hem. Hoewel Hij de Heilige was moest Hij Zich stellen onder de Wet en moest voor Hem het offer gebracht worden, dat bij de geboorte van een zondaar past. Zo komt hier openbaar dat Hij ingedaald is in de vloek over de zonde van een verloren zondaars-geslacht om te gaan betalen en verlossing te verwerven. Van dat Kind gaat al een bijzondere prediking uit voor degenen, die de verlossing verwachten.

En juist op dat ogenblik is Anna aanwezig. Het was niet de eerste keer, dat zij daar was. Zij had een verwachtend tempelleven. Oud was zij geworden. Een weduwe van 84 jaar. Maar zij was niet geweken uit de tempel, vastende en biddende, God dienende nacht en dag. Zij was gelegd bij de altaren Gods. Zij ging trouw op naar de voorhoven des Heeren. Dat alles was bij haar geen vorm als zodanig, maar een innerlijke verkleefdheid aan de dienst des Heeren door de Heilige Geest. Vrucht van de waarachtige vreze Gods. Er was in die tijd van wat er diende bij de tempel over het algemeen niet zoveel goeds te zeggen. Doch al sprak daar zoveel van het verval in Israël, zij hield naar het leven, dat de Heere nochtans op die plaats heeft toegezegd. En zij komt er niet bedrogen mee uit. Verrassend bereidt de Heere haar juist daar de zegen. Velen verachten in onze tijd de opgang naar het huis des Heeren. Soms wordt er zo gering-

schattend over gesproken, alsof de Heere het niet gevraagd heeft en niet zou willen zegenen. Maar Hij maakt het wel anders bekend, wil in de weg der middelen gezocht worden. En het ontdekte hart, dat hijgt naar de verlossing van zonde en schuld en naar de kracht der genade voor eigen leven mag daar verrassingen opdoen, tempelontmoetingen, waarin God verheerlijkt wordt.

Sprekend is dit ogenblik voor haarzelf. Veel leed heeft zij gekend in haar leven. Zeven jaar had zij een man aan haar zijde gehad en sinds die tijd was zij weduwe geweest. Wat een gemis en wat een tranen zal haar dat gekost hebben. Zij wist van de ellende in haar aardse leven. En dat niet alleen, zij behoorde tot hen die de vertroosting Israels, de verlossing verwachtten in Jeruzalem. Hier staat een woord voor verlossing, dat ook vertaald kan worden door bevrijding, vrijmaking. Die verwacht zij. De bevrijding door betaling van de schuld. En dat tot de waarachtige dienst des Heeren.

En nu is het ogenblik aangebroken dat haar geloofsoog Hem mag zien. Die deze vrijmaking gaat waarmaken. Hij is neergedaald in de diepste vernedering om op Zich te nemen de vloek der zonde en om zo de ware vrijheid te verwerven. Als de grote Losser is Hij daar in de tempel.

Dan worden in Hem haar tranen gedroogd. In Hem haar banden ontbonden. In de belofte had zij naar Hem uitgezien. En nu is voor haar het ogenblik der vervulling gekomen. Daarom maakt zij God groot in het uur, dat zij Hem belijdt, voor Zijn grote daden in het geschenk van dit Kind.

Is er voor u veel leed in dit aardse leven? We naderen het einde van het jaar. Het heeft voor sommigen het gemis van een man of vrouw, van een kind of van iemand gebracht, waaraan u bijzonder verbonden was. Hier is nu oorzaak van vertroosting in het Kind van Bethlehem. Het gaat er maar om, dat we geleerd hebben naar de Heere uit te zien in het grootste gemis. Naar Hem als Degene, Die vrijmaakt van de banden van zonde en schuld. In Hem wordt gebodschapt de losmaking van gebondenen. Zalig als het oog des geloofs in een weg van ontdekking Hem ziet, Hem omhelst en belijdt als de enige Verlosser. Daar kunnen we dit jaar mee uit en het Nieuwe jaar mee in!

Sprekend is dit voor anderen. Anna was profetes. Hoe zij dit precies beoefend heeft weten wij niet. Maar het wonder mag hier spreken, dat uit de stam van Aser God een profetes geroepen heeft. Van die stam was geen goeds te verwachten. Aser zocht het hoogste goed in de dingen van beneden en kwam bij de heidenen terecht. Maar nu mag zij door genade het hoogste goed in de Heere spreken en zij draagt het overblijfsel in Jeruzalem op het hart. Zij weet hen te wonen, die de verlossing in Jeruzalem verwachten. En de ontmoeting met het Kind van Bethlehem heeft haar oude voeten jong gemaakt. Zij haast zich uit de tempel om de blijde boodschap uit te dragen aan de kleine gemeente van verwachters. Zij gaat spreken van Hem. Niet van haarzelf, maar wel van wat zij in Hem ontmoet heeft. Zo wordt zij gebruikt om in Hem de boodschap te brengen, dat er sieraad voor as is, vreugde-olie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Opdat niet alleen deze verwachters vervuld worden, maar ook de bood-

VAN DE ADMINISTRATIE

Als U dit lezen mag spoed het jaar 1974 met zijn lief en leed ten einde, en is de 9de jaargang van „Bewaar het Pand” ten einde. Ons blad kon gedurende deze jaargang ongehinderd uitgegeven worden, en vele malen mochten wij vernemen, dat de uitgave van ons blad gezegend mocht worden voor het persoonlijke leven, alsook tot band aan elkander die de oude Geref. beginselen lief zijn. Vele van onze abonnees zijn ons in 1974 door de dood ontfallen, en vele anderen mochten wij weer noteren als abonnee. Aan het eind van dit jaar willen wij allen dank zeggen die medewerkten aan de uitbreiding van ons blad, alsook voor de vele giften ontvangen, zodat wij het geringe bedrag van f 10,— als abonnementsgeld op ons blad konden handhaven.

Ook voor 1975 rekenen wij op uw aller steun, de eerste verrassingen kwamen reeds binnen. Wellicht D.V. de volgende maal daar meer over. Terugblikkend over het voorbij gegane jaar worden wij weer herinnerd aan het woord uit Psalm 90 vers 10 (br. ged.) en wij vliegen daarheen. Hoe nodig om te leren uit dezelfde Psalm: Leer ons alzo onze dagen tellen opdat wij een wijs hart bekomen, d.i. een rekenkunst die op de school der genade geleerd wordt.

Wat zal ons de 10de jaargang brengen? Zij ons aller bede ook ten opzichte van de uitgave van „Bewaar het Pand”. Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns o Heere! opdat ons blad moge blijve beantwoorden aan het doel van de uitgave, n.l. bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen. Onze Hoofdredakteur, en alle medewerkers in hun arbeid ten bate van ons blad, Gods zegen toegewenst in 1975. Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50. v. d. L.

schap van de enige Vrijmaker in Israël zou klinken.

Hebt u die zegen op het gevierde feest ontvangen? Alles, wat daarbuiten ligt is zo nameloos arm. Arm ook als u onder de klanken geweest bent en nog nooit dat Kind hebt nodig gekregen en in waarheid beleden. Daartoe laat de Heere de boodschap nog uitgaan. Moet u dit jaar nog weer met een onbekeerd hart uitgaan? We horen in onze tijd veel over de bevrijding van alder banden, maar voorbij wordt gegaan aan de waarachtige bevrijding. De bevrijding die verwacht wordt van boven door de kracht van het bloed en de verdienste van de in Bethlehem geboren Borg en Zaligmaker. In Hem ligt alles wat daarvoor nodig is. Hij wordt u zo welnemend gepredikt in deze dagen. Ga er niet aan voorbij, maar hoor nog naar die boodschap om alles te zoeken bij de Heere.

Wat een uitzicht voor de toekomst is er dan, ook voor het jaar dat we weer in hopen te gaan. Veel is er wat benauwt en doet afvragen: wat zal ervan terecht komen? Gelukkig als we ook vandaag behoren tot hen, die de verlossing verwachten. Dat blijft voor al degenen, die hopen op de volkómen verlossing. Hij maakt op hun gebeden gans Israël eens vrij! D. Slagboom.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

19

In de gekruiste Christus is de onuitputtelijke bron van heil en zaligheid. Hij wordt ons in de Schrift door de Vader aangewezen en aangeprezen, opdat Hij ons door Zijn Geest recht dierbaar zou worden in het geloof.

Vanuit de liefde des geloofs weent het hart over het gemis van de Heere. Het kwaad dat tegen Hem bedreven werd wordt beleden met de bekentenis de dood verdiend te hebben. Begeert door ontdekking en ontgronding steeds dieper

te bukken voor de Heere in het stof der verootmoediging met de bekentenis Zijn gramschap dubbel waardig te zijn.

En zo bekomt de gekruiste Christus steeds meer waarde voor het hart. Alleen door Zijn gerechtigheid kan de diepe kloof in het hart geheeld worden. Om in Hem het licht van Gods vriendelijk aangezicht te aanschouwen.

O, wat is het heerlijk door de onderwijzingen van de Geest des Heeren steeds dieper geleid te mogen worden in de volheid van dat gezegende middelaarswerk. Ja, zegt het hart in die algevoegzame offerande is ruimte voor de grootste der zondaren. Want Christus heeft de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht gedragen.

Plaatsbekledend heeft Christus geleden,” want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt. Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus.”

Daar de vergeving van de zonden en het recht ten eeuwige leven is verdiend door het beloofde Zaad van Abraham, moet het allerwege verkondigd worden. Abraham was even vloekwaardig als alle andere mensen en zie, de Heere heeft hem gezegend met geestelijke en eeuwige zegeningen in Christus. En zo is hij ook tot een zegen gesteld voor anderen en voor zijn kinderen. Al kwam Lot zich te onttrekken door de vruchtbare vlakke van de Jordaan te kiezen, dan nog omringde Abraham hem met zijn liefde door hem te verlossen uit de hand van de vijand en te bidden tot de Heere om ontferming. En zo was Abraham hem en anderen tot zegen naar het woord des Heeren, daar hij zo kennelijk door de Heere gezegend werd.

En dat zijn voor elkander tot een zegen, geldt nog als regel des geloofs voor de geestelijke kinderen van Abraham. De Heere wil dat zij elkander zijn tot een hand en voet op de weg in het natuurlijke en geestelijke leven. En door elkander de misdaden te vergeven is dat mogelijk, waarom Abraham, ons tot een voorbeeld, zijn hand niet van Lot kwam af te trekken.

Met de zegen van Abraham in het hart, wordt de mens kind des lichts in de gemeenschap van Christus Jezus.” opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.” Want van daaruit is de wasdom van het geestelijke leven tot eer van de Heere en tot zegen voor anderen. Het is onze aard in de eerste beginselen van het genadeleven te blijven staan en dat kan niet, want als de wasdom van het geestelijke leven niet gezocht wordt, dan komen wij daarin te verachten. Men wordt, zonder er erg in te hebben de wereld gelijkvormig in zorgeloosheid. Wij hebben de vernieuwing des gemoeds en de vervulling van de beloften des Geestes te zoeken, om steeds meer de voetstappen van Christus te drukken die druipen van vettheid.

Let op de belofte des Geestes, want van daaruit worden wij ontdekt aan ons gemis. Hij belooft ons wat wij missen en zo nodig hebben, opdat het gemis een levend gemis zou worden in ons hart. Dat maakt ons heilbegerig werkzaam aan de troon der genade, want de Heere kan alleen door Zijn Geest de vervulling van de belofte schenken in ons hart en leven. Ons stellen in de oefeningen en beproevingen van het geloof om op te wassen in de genade en de kennis van de Heere Jezus Christus. Zodat het getuigen van de Geest, kinderen Gods te zijn, het hart verblijdt in de Heere. En opwekt om met steeds meer tederheid kinderlijk te leven in de vreze des Heeren. Het gaat vanuit de belofte des Geestes om de innerlijke beleving van het geloof, dat Christus steeds meer dierbaar doet worden voor ons hart, opdat Zijn ambtelijke bediening waarin Hij gesteld is door de Vader, steeds meer waarde voor ons zou bekomen. Het gaat bij de Geest des Heeren in elk opzicht om de wasdom van het geestelijke leven. Hij wil ons tot roem van Zijn genade stellen tot een lof op aarde.

De apostel bindt ons met ernst deze geestelijke beleving op het hart, daar het opgaan in deugd en plicht niet meer is dan vorm waarin het wezen van de beleving ontbreekt. En dat is een les die wij ter harte hebben te nemen, want zodra de oefeningen van het leven gemist worden, zijn wij geneigd ons met deugd en plicht op de been te houden.

Maar wie is dan altijd in de oefeningen van het leven? Niet één kind des Heeren, want wij struikelen gedurig. Zijn niet in staat die geestelijke levenslang recht te houden. En wanneer we

daarin beseffen onze geestelijke armoe, dan bindt het ons aan de troon der genade om vanuit de beloften des Geestes weer gesteld te mogen worden in die oefeningen. Zodat daarin des Heeren verbondstrouw wordt ervaren, want de belofte des Geestes is een verbondsbelofte.

„Broeders, ik spreek naar de mens: zelfs eens mensenvrond, dat bevestigd is, doet niemand teniet, of niemand doet daartoe.”

Een verbond of testament, wordt door de dood van de testamentmaker bekrachtigd, zodat de wettige erfgenaam zijn deel verkrijgt wat daarin was toegezegd. En daar Christus als Middelaar van het verbond der genade de vloek der wet heeft gedragen en het recht der wet heeft vervuld tot in de vloekdood des kruises, wordt vanuit Hem daar Hij opgewekt is om onze rechtvaardigmaking, de bediening of uitvoering van Zijn testament heerlijk gemaakt door Zijn Geest. Vandaaruit wijst de apostel ons op de vastigheid van het verbond, opdat wij in het geloof daaruit zouden leren leven. De Heere leert ons door Zijn Geest leven uit het eenzijdige werk van Zijn genade. Het is uit Hem, door Hem en tot Hem, waarmede alle roem is uitgesloten. En dat kan de mens, als zijn levensadem nog hangt aan één zucht van eigengerechtigheid niet beleven, al zou hij het nog kunnen beredeneren vanuit een godsdienstige beschouwing.

Hierin is het wonder van Gods genade, de vervulling van de belofte des Geestes die door het geloof verkregen wordt. En daarin schittert het Evangelie van Gods genade waarmede Hij tot ons komt, gelijk Hij gekomen is tot Abraham en dat is vanuit Zijn verbond. „En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.” Hij bekwam vanuit de belofte des Geestes de afsnijding van Adam en de inlijving in Christus. En dat gaf hem de zoetheit en zaligheid van Gods vergevende liefde in het wezen des geloofs te smaken tot verbinding aan de Heere.

Galaten 3 : 14, 15

R. Kok.

Naar de katechisatie

(165)

DE WET DES HEEREN

Het negende gebod (1)

Er is tussen het DERDE en NEGENDE gebod een duidelijk verband. Want gaat het in het derde gebod over de heiliging van 's Heeren Naam, in het negende gebod gaat het over de goede naam van de naaste naar het woord van de Prediker „beter is een goede naam dan goede olie.” Pred. 7 : 1.

Dit verband betreft ook de verhouding tussen de EERSTE tafel van Gods Wet en de TWEDE tafel. Het eerste is: wat GOD toekomt en daaruit moet voortvloeien wat het welzijn van onze naaste dient te bevorderen. Velen houden zich bezig met de welstand van de naaste en zijn eer — en dat is vanzelf een goede en voortreffelijke zaak — maar waarbij men zich niet bekommert over wat GOD allereerst toekomt, over Zijn eer en Naam! Men komt wel op voor de rechten van de mens, maar om Gods rechten maakt men zich niet druk, ja, is 's Heeren Naam op onze harten gebonden en dierbaar geworden? Anderzijds is het ook waar, dat de genade Gods, in het hart verheerlijkt tot levensvernieuwing, tot herstelling in de gemeenschap Gods, buiten de concrete dingen van ons aardse leven in zijn verhouding tot de naaste omgaat. O neen! Want in wiens hart de liefde Gods wordt uitgestort door de Heilige Geest, zo zal het nieuwe hart ook tot wederliefde genoopt worden, tot God, maar ook tot de naaste. Enerzijds is de Wet des Heeren voor de ontdekte zondaar als een „tuchtmeester” tot Christus en anderzijds wordt zij in het nieuwe leven der genade een „liefde-wet”. En dat geldt dus ook de beoefening van het NEGENDE gebod betreffende de goede naam van de naaste, waarbij de Heere het valse getuigenis geven en allerlei liegen en bedriegen en de laster veroordeelt als eigen werken des duivels, ja, waarbij men de zware toorn Gods op zich laadt. Zie Zondag 43 van de Heidelbergse Katechismus.

We worden dus bij het negende gebod geconfronteerd met de zonde van de leugen en laster.

Men heeft wel eens opgemerkt, dat er geen gemakkelijker zonde is dan de leugen. Overal en op elk terrein openbaren zich de vormen van de

leugen. In de krant, in het boek, op de graven, in de kerk, in de zakenwereld, in de omgang met elkander en noem maar verder op.

Zelfs wordt zij onder de tekenen der tijden aangegeven. We lezen, dat God „hun zenden zal een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven.” II Thess. 2 : 11.

We willen met elkaar bespreken: de vormen van de leugen, de wortel en de verlossing van de leugen.

Allereerst de vormen van de leugen.

We worden in onze besprekingen geplaatst in de wereld van de gedachten en woorden ten opzichte van de samenleving der mensheid.

God heeft in Zijn wijsheid en goedheid de mens gegeven de schone gave van het woord, zijn gedachten daarin naar buiten kenbaar te maken, alzo de waarheid te spreken. „Waarheid” is de overeenstemming tussen de „idee”, de „gedachte” en de „werkelijkheid”.

Jakobus wijst in zijn brief op de betekenis van des mensen „woord” en wel door middel van dat wondere geschenk, het communicatiemiddel in het verkeer met de mensen, de tong. Niets ontziende grijpt de apostel naar de felste woorden om de zonde van de tong in het licht te stellen. Hij vergelijkt haar met de verwoestende kracht van het „vuur”, als een wereld vol ongerechtigheid, in vlam gezet door de hel, een onberekenbaar kwaad, vol dodelijk venijn. Men kan met de tong het meest tegenstrijdige doen: het loven van God en het vervloeken van de mens, die naar de gelijkenis Gods is gemaakt. Spreekt men zijn gedachten uit, die niet met de werkelijkheid overeenstemmen of wanneer onze woorden in strijd zijn met onze gedachten, dan spreken wij de waarheid niet, dus maken we ons schuldig aan de leugen. Dat betreft ook de zonde van de laster. Zo worden ook valse voorstellingen ingedragen in de wereld, in de kerken en op allerlei terreinen van het leven. Wanneer de wet des Heeren verbiedt „een VALS GETUIGENIS te geven of spreken tegen onze naaste”, dan kan dit opzettelijk gedaan worden bij het optreden als „getuige” voor de aardse rechter. Men kan iemand dan een zaak aanwrijven, waarin die iemand onschuldig is. We denken hierbij aan het rechtsproces, waarin Naboth werd gebracht. Getuigen gaven een getuigenis van een zaak, waarin Naboth totaal onschuldig was. Hoe vals was deze belaging. Vromelijk hield men voor „getrouw naar de wet des Heeren te handelen” dat Naboth door zijn weigering om de koning zijn wijngaard af te staan God gelasterd heeft en dat hij daarom de dood der steniging verdiend had.

Zo deden ook de valse getuigen bij het rechtsgeding over Jezus voor Kajafas. Zij verdraaiden of gaven een geheel andere betekenis aan het woord van Christus: „Breek deze tempel af en Ik zal hem in drie dagen weder opbouwen.” Hier sprak Jezus van Zijn lichaam en niet van de Vreselijke zonde van de leugen is het vals getempel.

tuigenis geven, waardoor iemands schade ernstig kan worden veroorzaakt, ja wat zijn dood ten gevolge kan hebben.

Ook in het PERSOONLIJKE leven van de naaste kan de zonde van de leugen en van de laster zulke ontzettende gevolgen nalaten. Dat kan in verschillende vormen plaats hebben. Maar daarover D.V. in een volgende les.

Echter nog één opmerking.

Wij leven in een „verleugende” wereld, als gevolg van onze zware bondsbreuk in het paradijs. In Adam gerekend, hebben wij geluisterd naar de leugen van de duivel: gij zult als God zijn. Daarom zijn wij naar het oordeel van Christus: „uit de vader der leugenen, de duivel.” Zo is ons bestaan „leugenachtig” geworden. Ontdekke Gods Geest ons hieraan en verheerlijke Hij in ons Zijn hartvernieuwende genade. Dan worden we gezet „in de waarheid”, die vrijmaakt. Dan maakt de Heilige Geest ons wáár voor God en voor onszelf en voor de mensen. Dan zal psalm 119 : 15 de vertolking van het verootmoedigde en naar waarheid in het binnenste verlangende hart zijn:

„Weer snood bedrog, o God, van mijn

gemoed;

Laat Uw genâ mij Uwe wetten leren.

Ik kies de weg der waarheid voor mijn voet

Om mij van 't pad der zonden af te keren;

Uw rechten, die zo heilig zijn en goed,

Steld' ik mij voor, die wil ik ned'rig eren.”

v. L.

DE PREDIKING VAN DE NADERE REFORMATIE

14

In de vorige artikelen hebben wij het proefschrift van Dr. Brienens onder bovenstaande titel weergegeven. We zijn daarbij mogelijk wel wat te uitvoerig geweest, maar dat was om onze lezers inzicht te kunnen geven in wat Dr. Brienens zegt. Reeds in het eerste artikel hebben we gezegd, dat we een beoordeling zouden geven. Het is niet te verwachten, dat velen van onze lezers zelf het proefschrift hebben doorgewerkt of zullen doorwerken. Bij onze beoordeling kunnen we nu terugrijpen naar wat onze lezers door onze artikelen wel van het boek van Dr. Brienens kunnen weten.

De aandachtige lezer van onze artikelen heeft, naar we veronderstellen, al bedenkingen bij zich voelen opkomen. Of vergissen we ons? Heeft men met instemming kennis genomen van het gevoelen van de geleerde schrijver? We willen onze eigen beoordeling geven en menen te mogen aannemen, dat we daarbij wel aansluiting zullen vinden in onze lezerskring.

Dr. Brienens stelt een onderzoek in naar het gebruik van de klassifikatiemethode binnen de prediking van de Nadere Reformatie. Onder die klassifikatiemethode verstaat hij de indeling van de hoorders in allerlei klassen, staten en standen en het behandelen van hen overeenkomstig deze indeling in de preken.

Het blijkt duidelijk, dat Dr. Brienens niets moet hebben van de klassifikatiemethode. Hij wil niet weten van de indeling van de hoorders, zoals die bij de Nadere Reformatie plaats vond. Hij kent alleen een bepaalde cesuur, die scheiding maakt tussen twee soorten hoorders. Hij keurt de methode af en hij staat vrij afwijzend tegenover de Nadere Reformatie.

Hoe moet er gepreekt worden? Dat is een vraag, die nog wel gesteld wordt. Daar zal wel verschil van mening over blijven, als het gaat over de wijze, waarop. Dat raakt de formele kant van de prediking, die natuurlijk wel van belang is, maar toch niet de hoofdzaak.

Tot wie komt de prediking? Dat is een andere vraag. De Nadere Reformatie heeft er een antwoord op gegeven in de indeling van de hoorders. Dr. Brienens geeft er een ander antwoord op.

Wat is de inhoud van de prediking? Daarbij gaat het niet om de formele kant, maar om de boodschap, die gebracht wordt. Is de prediking bij de mannen van de Nadere Reformatie Schriftuurlijk geweest of wijken ze af van de leer van de Reformatie?

Deze en dergelijke vragen komen op wanneer we denken aan de dagen van de Nadere Reformatie. Moeten we er gunstig over denken of ongunstig? Dr. Brienens oordeelt er niet zo gunstig over, zoals we reeds opmerkten.

Hier komen we tot ons eerste bezwaar. De Nadere Reformatie is een zeer belangrijk gegeven in onze Vaderlandse Kerkgeschiedenis. Wie kunnen er het beste over oordelen, welke betekenis deze beweging heeft gehad en nog heeft? We menen, dat alleen geestverwanten dat kunnen doen. Die zijn er nog. Dat laat Dr. Brienens in zijn proefschrift duidelijk uitkomen. Geestverwanten voelen een overeenstemming met de Reformatoren en ook met de mannen van de Nadere Reformatie. Dat wil niet zeggen, dat zij het in alles opnemen voor de wijze, waarop er toen gepreekt is. Maar dat wil wel zeggen, dat zij het in wezen wel eens zijn over hun beoordeling van de hoorders van het Woord. In het Woord des Heeren vinden we natuurlijk de onderscheiding in doden en levenden, onwedergelovenden en wedergelovenden enz. maar ook allerlei andere onderscheidingen.

Dr. Brienens erkent, dat de predikers van de Nadere Reformatie zich beriepen op de Schrift, maar naar onze mening heeft hij daar ten onrechte geen goede waardering voor. Hij blijkt geen geestverwant te zijn van hen met wier preken hij zich bezig gehouden heeft. Hij is als een anatoom bezig geweest, die zijn objekt ontleedt zonder er zelf bij betrokken te zijn.

Dan kom je niet verder dan belangstelling, laten we zeggen een levende, goed bedoelde belangstelling, maar die de mens niet in zijn hart en nieren raakt. Men heeft een houdt een kritische instelling.

Toen we het proefschrift lazen dachten we aan

bepaalde ambtelijke ervaringen. Er is iemand, getroffen door levensleed, door verlies van man of vrouw of kind. Er komen bezoekers, die hun deelneming betuigen, mensen, die niet weten wat levensleed is. De treurende is dankbaar voor het medeleven en denkt (en zegt): je moet het eerst meemaken om te weten wat het is. Er komen anderen op bezoek, die ook weten van verdriet. De treurenden voelen, dat ze begrepen worden, want dat zijn mensen, die zich kunnen verplaatsen in omstandigheden van de treurende. Hier is praktijk!

Dr. Brienens distancieert zich niet alleen van de preekmethode van de mannen van de Nadere Reformatie zelf. Hij is niet hun geestverwant. Hij is van huis uit niet uit onze kerken voortgekomen. Zijn ouders waren van oorsprong Gereformeerd en zijn later met hun kinderen tot onze kerk te Werkendam overgegaan. Dit verklaart de ongunstige beoordeling van de Nadere Reformatie.

Na deze algemene opmerkingen willen we nog het een en ander noemen. Daarbij beperken we ons tot wat we als hoofdzaken zien.

Dr. Brienens geeft in hoofdstuk III een nadere analyse van de klassifikatiemethode en bespreekt dan de preken van verschillende predikers. We missen daarbij de analyse van de vele preken, die we hebben van de onder ons nog altijd zeer hoog gewaardeerde prediker A. Hellenbroek. Ook vragen we ons af, of Dr. Brienens F. A. Lampe wel mag zien als een zuivere vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie.

De schrijver zegt van de preken van Smytegelt o.a. het volgende: In zijn preken komt de Heere Jezus Christus weinig en niet zo zeer in Zijn heilshistorische verlossingsarbeid, maar meer in Zijn heilsordelijke betekenis voor. De christen in zijn heilsordelijke beleving staat meer op de voorgrond dan Christus in Zijn heilshistorische verlossing. Zie ons derde artikel. Het gaat hier dus over de verwerving en toepassing van de zaligheid. De preken van Smytegelt zijn praktisch van aard. Het gaat deze prediker er om een middel in Gods hand te zijn tot bekering van zondaren en tot leiding van Gods volk op de weg des levens. Kunnen we dan wel terecht beweren, dat de christen meer op de voorgrond staat dan Christus? Het heilshistorische en het heilsordelijke kunnen we niet los van elkaar maken. Deze horen bij elkaar. Dr. Brienens heeft geen oog voor wat God werkt in het hart van een zondaar.

Van der Groe komt er bij Dr. Brienens nog ongunstiger af. Dr. Brienens vindt bij deze prediker het lijdelijkheids-element als hij de onbekeerden toesprekt en telkens ook de gedachte, dat het merendeel van de kerkleden en toehoorders onwedergelovend is en zichzelf niet heeft leren kennen. Van der Groe wil niet spreken van „gemeente des Heeren”. Hij volgt in zijn preken deze orde: men moet zich eerst zondaar gevoelen, zijn zonden bewenen enz. Dit acht Dr. Brienens een logische en tegelijk een wettische orde! In de preken van Van der Groe staat het waarachtig gaan doorvoelen van eigen ellende enz. steeds onder beheersing van de verkiezing. Zie ons derde artikel. We willen hier niet op alles ingaan, maar constateren wel, dat Dr. Brienens deze gezalfde prediker groot onrecht doet, omdat hij niet eens geestes met hem is en hem niet verstaat. Het is heus niet nodig om het in alle opzichten met Van der Groe eens te zijn, maar we mogen wel eerbied hebben voor wat de Heere gewerkt heeft in het hart van deze zondaar en respect hebben voor de ijver van deze trouwe gezant. We zouden van harte begeren, dat we in onze dagen zulke getuigen hadden.

Juist de reserve, die Dr. Brienens in acht neemt ten opzichte van de mannen van de Nadere Reformatie, maakt, dat hij afwijzend staat tegenover hun methode van preken. Zijn beoordeling valt anders uit dan die van een geestverwant.

B.

Voor de jeugd

BESTE JONGLUI!

Gideon 36

„En God deed also in diezelfde nacht; want de droogte was op het vlies alleen, en op de ganse aarde was dauw”.

Richt. 6:40.

Gideon werd dus wéér verhoord. Ja, God hoort meer dan één keer. „Hij schenkt mij hulp, en

Hij redt mij keer op keer”, zo zegt die bekende psalm, die we de vorige keer ook al aanhaalden. Want toen Gideon des morgens wakker werd, ging hij weer naar buiten om te zien, of ook nu zijn bedde verhoord was. En zie daar! Het vlies wordt door hem opgenomen. Hij nipt er in, hij wringt er aan, doch er komt geen druppeltje dauw uit. Dat is door de natuur niet te verklaren. Dat is een bovennatuurlijk wonder.

Gideon had nu dus „twee” tekenen tot versterking van zijn geloof. God had hem die gegeven in Zijn oneindige goedheid. Ja, wat is God goed voor Zijn Gideons. Hij is goed voor al Zijn volk. En dat zal al het volk des Heeren moeten beamen.

Doch misschien zegt wel een jongen of meisje: Ik zie het echt niet meer zo zitten. Want dit zijn wonderen „uit de bijbel”. En die móét je geloven. Zo is het mij tenminste altijd bijgebracht. Ik geloof dan ook wel, dat God vroeger „tekenen” gaf, tot versterking van het geloof. Maar daar hoor je toch tegenwoordig niet meer van? Ik zou zeggen: Weest niet al te haastig met je konklusie. Want de HEERE geeft ook nu „tekenen” tot versterking van het geloof. Twee tekenen”, die altijddurende geldingskracht hebben. Dat is het teken van de Heilige Doop en het teken van het Heilig Avondmaal. Dat zijn de sacramenten, die de Heere aan Zijn Kerk gegeven heeft tot versterking van het geloof.

En die tekenen worden iedere keer weer voor onze ogen „getekend”, zo dat een ieder het zien kan. Dit gebeurt als de Heilige Doop wordt bediend en als het Heilig Avondmaal wordt gevierd. Wat is God goed, dat Hij dat iedere keer weer laat doen. Hij doet dit ten gunste van de gelovigen. Opdat zij uit de „tekenen” zouden kunnen aflezen, dat ze met een God te doen hebben waarop zij aan kunnen. Het eerste teken is het teken van de Heilige Doop, dat met klare woorden zegt, dat zo zeker als het water de vuilheid des lichaams wegneemt, dat zo zeker het bloed van de Heere Jezus Christus reinigt van alle zonden. Het is een teken dat voor zichzelf spreekt. Met het H.A. is het niet anders. Want dat getuigt met klare woorden, dat zo zeker als het brood voor uwe ogen gebroken wordt, en de wijn voor de ogen vergoten wordt, dat zo zeker, de Heere Jezus Zijn lichaam heeft laten verbreken en Zijn bloed heeft laten vergieten tot een verzoening voor al de zonden van Zijn volk. Doch deze tekenen moeten geloofd worden. Zo was het met Gideon ook, en zo is het nog. Wanneer er geen geloof is in de tekenen die God geeft, dan zeggen alle tekenen niets.

Geeft daarom, jongens en meisjes, acht op de tekenen, die de Heere ook nu nog geeft. Want ze zijn niet ijdel en zinloos, maar zeer zinvol. En wat wordt er toch weinig acht op deze tekenen geslagen. Sommigen vinden het wel aardig, als er kleine kinderen gedoopt worden. Doch dan heeft men vaak meer belangstelling voor het kind en wat dit allemaal doet, hoe het gekleed is enz., dan dat men acht geeft op hetgeen de Heere doet. En met de ouders is het vaak al weinig anders gesteld. Ik neem aan dat ouderen ook deze artikelen lezen, gelijk we daar al meerdere malen de blijken van hebben ontvangen. Dus ouderen, vraagt uzelf af, hoe u staat tegenover het teken dat God geeft, als uw kinderen gedoopt worden. Staat u er dan gelovig tegenover, of is het een zaak, die „uit gewoonte of bijgelovigheid geschiedt”, zoals het doopsformulier dat zo krachtig zegt? Men zegt in de beantwoording van de vragen wel heel gauw dat dit niet het geval is, maar of dit in overeenstemming met de werkelijkheid is, is een te betwijfelen zaak. Want het gebeurt vaak uit gewoonte. Als je belijdend lid bent van een kerk, dan moet je je kinderen laten dopen. Dat behoort nu eenmaal zo. Want je bent nu eenmaal geen heiden. Het zou ongewoon zijn, als je het niet deed. Je week dan van de gewoonte-regel af, en zou daardoor minstens in opspraak komen. En daarom: dopen! Dat is dopen uit gewoonte. Iedereen doet het, dus je bent het ten opzichte van je omgeving ook wel verplicht.

Uit bijgelovigheid! Zo gebeurt het ook menigmaal. Men gelooft dan dat het kind er een beetje beter door is dan andere kinderen, die „niet eens gedoopt zijn”. Het is verschrikkelijk! Dat is het ook, als het uit onverschilligheid wordt nagelaten. Doch als men het doet zonder dat men er aan denkt, wat God eigenlijk doet, dan is het niet minder verschrikkelijk. Want dan gaat men aan de eigenlijke betekenis van het sacra-

ment ook voorbij. Dan wordt van het teken, hoe rijk op zichzelf ook, totaal niets verstaan. Want de Heere komt door de H. Doop dat kind Zich toe te eigenen in verbondsmatige zin. Daar is de zaligheid zonder meer natuurlijk niet mee gega-randeerd, maar ze is wel beloofd aan diegenen, die tot de inwilliging van het verbond komen, door het geloof. En dat is een zaak, die de Heere naar Zijn vrijmachtig welbehagen werkt, in de harten van de uitverkorenen. Terwijl, wanneer het teken door ons niet verstaan wordt, het een-maal tegen ons zal getuigen. Want krachtens het verbond, wat aan onze voorhoofden betekend en verzegeld is, zijn we kinderen des koninkrijks. Doch als het in geloof niet verstaan wordt, dan zullen we „als kinderen des koninkrijks buiten geworpen worden”. Leer daarom het teken van de Doop verstaan, en het zal tot zaligheid zijn. Niet anders is het met dat tweede teken, n.l. van het H.A. Dat spreekt ook zulke rijke taal. En toch zijn er velen die zich er in 't geheel niet voor interesseren. Als het bediend wordt, dan blijft men thuis, omdat dan de kerkdienst meest-al wat langer duurt dan gewoonlijk. En als men naar de kerk komt, dan is het een „stuk verve-ling” dat men beleeft, als men niet slapende z'n tijd doorbrengt. Ik zou zeggen: Laat jong en oud ook op dit punt zich eens bezinnen. En als men door ongelof de rijke sprake, die van de tekenen uitgaat, niet verstaat, laat men dan toch min-stens om geloof vragen, of men het zal mogen verstaan. Want het is tenslotte het ongelof dat de mens doet buitenstaan, en dan voor eeuwig. Ik lees in de brief aan de Hebreëen, dat het oude bondsvolk rijk bevoorrecht was. Zij waren af-gezonderd, krachtens het verbond, van alle an-dere volken. Zij waren door de Heere apart be-handeld, grotelijks beweldadigd. Zij werden ge-durende de ganse reis door de woestijn door de Heere nagelopen. Doch dat volk heeft al die weldaden, al dat spreken Gods in woord en „te-kenen” niet willen verstaan door het geloof en hebben daarom niet kunnen ingaan, vanwege hun.... ongelof!

Gideons geloof werd door de tekenen versterkt. En dat is nog het geval bij een ieder, die ge-lovig de tekenen mag zien. Hij ziet er in, iedere keer weer, hoe goed de HEERE is, voor mensen, die van zichzelf grote zondaren zijn en blijven. Hij houdt niet op, om het, als het ware iedere keer weer uit te tekenen, hoe lief Hij Zijn volk heeft. Zo lief, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven. Zo spreekt de apostel namens de ganse levende kerk.

Als jullie dit „Bewaar het Pand” krijgen, leven jullie weer in de kersttijd. Dat is de tijd van „het teken” van Gods eindeloze liefde. Om van die liefde iets te laten zien, heeft God Zijn Zoon gegeven, tot een „Teken”, dat wedersproken zou worden, naar het woord van de oude Simeon. En dat is het ook. De één heeft het Teken, Christus, in geloof aanvaard en er Gode de eer vóór ge-gewezen. Denk maar aan de herders, dat waren van huis uit heidenen. Jood en heiden zijn door het geloof in het Teken van Gods eindeloze lief-de, zalig geworden. Doch het is ook tegengespro-ken. Denk maar aan Herodes, die het Kindeke zocht te doden en aan zovelen, die Hem als het Teken van Gods eindeloze zondaarsliefde veracht hebben.

En zoals het toen was, zo is het nu nog. Iedereen viert het kerstfeest, maar lang niet iedereen buigt voor Hem, Die als een klein Kind geboren werd, opdat zelfs kleine kinderen ook zouden kunnen zalig worden door het geloof in Hem. En niet alleen kleine kinderen, maar ook grote mensen van alle leeftijden, alles in Hem zouden kunnen hebben, wat tot hun zaligheid van node is. Ik hoop dat mijn lezers, zó gelovig het kerst-feest zullen mogen vieren, en zich zullen mogen verwonderen over het Teken van Gods goed-heid, liefde en genade en ook van Zijn rechtvaar-digheid, wat de Heere Jezus Christus toch is. Gezegende kerstdagen toegewenst van jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

Velen gebruiken ze! - **HOMOEOPATISCHE MIDDELEN**

Reformhuis **BAKKER**

Erasmusweg 45, Hoogezand - Tel. 05980-4227.
Na 18 uur 7414 U kunt ook schrijven!

Getroffen en gesterkt door uw condolatie per brief en per kaart bij het overlijden van onze geliefde zoon en vriend

JAN ZACHARIAS VAN LEEUWEN

willen we u onze hartelijke dank betuigen voor de treffende blijken van uw medeleven. Daar de stroom van brieven en kaarten zo groot was, is het ons niet mogelijk u allen persoonlijk in schrijven te bedanken. Weest allen Gode bevolen!

FAM. DS. VAN LEEUWEN
MEJ. G. HOEKSTRA

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend staten-vertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Steeds meer mensen bestellen onze

VÉRMAGERINGS-KRUIDEN

Geen wonder! Een vermageringskuur voor een maand, ge-heel plantaardig, on-schadelijk voor de gezondheid voor

f 9,50

(verzendkosten inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barneveldstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
Giro 19.06.09

Voor bijbels, boeken en muziek is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM-16
Telefoon 010-11 16 07

PLAATST

UW ADVERTENTIE IN „BEWAAR HET PAND”

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277-1783

B.G.G. 05250-1531

Speciale aanbieding

DRIE PLATEN SAMEN VOOR f 49,75

GH/58 MASSALE KERST- EN SAMENZANG MET „VOX JUBILANS”

vanuit de Doelen te Rotterdam o.l.v. Andries Noordergraaf, m.m.v. Feike Asma, orgel, Cor Niessen, bas-bariton, Ad en Jan van Emmerik, hobo, alt-hobo.

Een werkelijk **schitterende l.p.** Hoe zal ik U ontvangen; O Kindeke klein; Ere zij God; Troost, troost mijn volk; Daar is uit 's werelds duist're wolken; Stille Nacht; etc.

PRIJS: f 18,90

GH/54 AVONDKLOKKEN — Massale koorzang van het grote koor „Vox Jubilans” uit Waddinxveen o.l.v. Andries Noordergraaf, m.m.v. Feike Asma, orgel en Cor Niessen, bas-bariton. Deze plaat kan alle kritieken ruimschoots volstaan. O.a. De Heilige Stad. God is liefde. Gouden Harpen ruisen. Psalm 84 : 1, 2, 6. Jubilate. Avondklokken, Jezus zie hoe 'k op U wacht. U heilig Godslam loven wij. The Lord's Shepard Psalm 23.

PRIJS f 18,90

GH/67 SAMENZANG UIT DORDRECHT — van niet-ritmisch gezongen psalmen o.l.v. Jan H. Vink, m.m.v. Henk C. Segers, orgel; opgenomen in de Augustijnerkerk te Dordrecht, op historische grond, waar de Synode van 1618-1619 werd gehouden. O.a. Tien Geboden des Heeren, Psalm 100, Psalm 86, Psalm 119, Psalm 143 en anderen. Twee eigen bewerkingen met koralen van Henk Segers over Psalm 56 : 5 en Psalm 108 : 2 completeren deze nieuwe l.p.

PRIJS: f 15,90

BESTELBON - NU BESTELLEN — Bovenstaande platen zijn ook afzonderlijk leverbaar. - Per telefoon? Bel dan 02521-14543 of 14215. Per giro! 239.80.80, t.n.v. GOUDEN HARPEN, Lisse. Per bank? Ned. Mid-denstandsbank, Sassenheim; rek. 6790.13.040.

Alle leveringen franko huis Nederland! — Geen verdere kosten! — Betalingen 14 dagen NETTO!

Mijn naam is:

Adres:

Woonplaats:

Ja/nee, stuurt U mij bovenstaande platen samen voor **f 49,75**

Zend mij franko thuis de volgende grammofoonplaten:

.....
.....
.....

Verder wensen wij:

.....
.....

Als drukwerk verzenden naar **GOUDEN HARPEN B.V.**,
Postbus 135, Lisse.